نامه به سردبیر

حضور در کلاس‌های آنلاین: دغدغه‌ای برای همه مدرسین علوم پزشکی

زهرا رویانی، لیلا جویباری*، جواد گلیج

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ دی ۱۴۰۰؛ ۲۱(۵۶): ۵۴۰ تا ۵۴۱

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

حضور در کلاس یکی از موارد بسیار مهم در امر آموزش و یادگیری و یکی از عوامل اثرگذار بر تعیین عملکرد تحصیلی فراگیران است. دانشجویان با حضور بهتر، نسبت به دانشجویان با حضور کم‌تر عملکرد تحصیلی بهتری را دارند(۱). ماربرگر (Marburger) می‌نویسد سیاست حضور اجباری به طور قابل توجهی غیبت فراگیران را کاهش می‌دهد و عملکرد آنان را در امتحان بهبود می‌بخشد(۲). حضور در کلاس به ویژه زمانی که آموزش رشته‌های علوم پزشکی مطرح است، اهمیت بیش‌تری دارد، زیرا فراگیران برای حل مسأله، تجزیه و تحلیل انتقادی و توصیه‌های درمانی آموزش می‌بینند و عدم حضور فعال نگران‌کننده است(۳).

در دو سال اخیر با بروز همه‌گیری بیماری کووید ۱۹، قسمت‌های مختلف آموزش عالی به ویژه آموزش دانشجویان گروه پزشکی تحت تأثیر قرار گرفت. با شیوع این بیماری کشورهای درگیر به ناچار روش‌های جاری آموزشی خود را تغییر داده و اقداماتی در این زمینه انجام دادند(٤). فرآیند تدریس و آموزش باید ادامه می‌یافت و این دیدگاه منجر به ظهور، کشف و کاربرد طیف گسترده‌ای از روش‌های تدریس - یادگیری آنلاین شد(۱). ایران نیز از جمله کشورهایی بود که با تأیید حضور بیماری در کشور، روش‌ها و شیوه‌های مختلف آموزش مجازی را جایگزین برای آموزش حضوری قرار داد(۵).

حضور در کلاس‌های آنلاین به عنوان یک دغدغه و نگرانی برای همه مدرسین علوم پزشکی مطرح است. نویسندگان مقاله حاضر در تجربه‌ی کاری خود در امر تدریس در کلاس‌های آنلاین با چنین پدیده‌ای بکرات مواجه بودند که دانشجویان به ویژه در مقطع کارشناسی فقط در کلاس حاضر می‌شوند اما تا پایان کلاس هیچ مشارکتی ندارند، به سؤالی پاسخ نمی‌دهند و یا حتی پس از اتمام کلاس، جلسه انلاین را ترک نمی کنند. از دیگر مشکلات حضور نامنظم و یا بی‌نظمی‌هایی دیگر در کلاس‌هایی است که از طریق ادوب کانکت برگزار می‌شود. در کلاس‌هایی که ٦۰ دانشجو در لیست کلاس است فقط ۲۰ نفر حاضر می‌شوند و از این تعداد فقط نیمی از آنها نیز با مدرس ارتباط برقرار می‌کنند. برخی از شواهد نیز حاکی از آن است که حفظ حضور در جلسات آنلاین به یک دردسر بزرگ برای همه ی مدرسین تبدیل شده است(٦).

در حالی که روش‌های مختلفی وجود دارد که بتوان به کمک آن حضور و غیاب فراگیران را در کلاس‌های آنلاین چک کرد

* **نویسنده مسؤول:** دکتر لیلا جویباری (استاد)، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان. ایران. jouybari@goums.ac.ir
زهرا رویانی، دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان ، گرگان، ایران. (z.royani@goums.ac.ir)؛
جواد گلیج ، کارشناس پرستاری ، بیمارستان ارتش گرگان. گرگان، ایران. (javadgoleij@gmail.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۹

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]

مانند روش‌های دستی، فرم‌های گزارش، حضور ویدیویی، پرسش تصادفی از فراگیران، استفاده از برنامه زمان‌بندی جهت ارسال تکالیف مربوط به محتویات ارائه شده در همان کلاس آنلاین، نظرسنجی کوتاه بعد از جلسات با استفاده از نرم‌افزار، شرکت دادن دانشجویان در بحث و تعامل دو طرفه، استفاده از نرم‌افزارهای پیشرفته که حضور و داده‌های مربوط به تعامل را فراهم می‌کند(۷). اما هنوز هیچ سیستمی وجود نداشته است که حضور واقعی فراگیران را در طول این نوع کلاس‌ها تضمین کند. چرا که امر مهم در آموزش توجه به حضور فعال و واقعی فراگیران در آموزش است نه تنها حضور فیزیکی و منفعل در پشت مانیتور و لذا رویکرد ایده‌آل برای حفظ حضور واقعی برای هر مؤسسه آموزشی باید با توجه به سیستم‌های مدیریت یادگیری، سبک آموزشی مدرس و محتوای ارائه شده انتخاب شود.

منابع

1. Shrivastava SR, Shrivastava PS. Attendance norms in undergraduate medical education in India: Issue worth considering? Current Medical Issues. 2021; 19(3):171-174.
2. Marburger DR. Does mandatory attendance improve student performance. The Journal of Economic Education. 2006; 37(2): 148-55.
3. Stoner SC, Fincham JE. Faculty role in classroom engagement and attendance. Am J Pharm Educ. 2012; 76(5): 75.
4. Gharari M, Mohammadi R, Ghorbani M. [Assessing Educational Harms and Challenges of Covid-19]. Iranian Journal of Epidemiology. 2021; 16(5): 29-37. [Persian]
5. Sadeghi Mahali N, Arsalani N, Rad M, Nematifard T, Khaki S, Fallahi-Khoshkenab M. [Comparison of Virtual Education Challenges in Nursing Before and After COVID-19; A Systematic Review]. Iranian Journal of Systematic Review in Medical Sciences. 2021; 2 (1): 81-103. [Persian]
6. Hammond D, Louca C, Leeves L, Rampes S. Undergraduate medical education and Covid-19: engaged but abstract. Med Educ Online. 2020; 25(1): 1781379.
7. Tips to Track Student Attendance During Online Learning. [cited 2020 May 14]. available from: https://fedena.com/blog/2020/05/tips-to-track-student-attendance-during-online-learning.html.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-15]